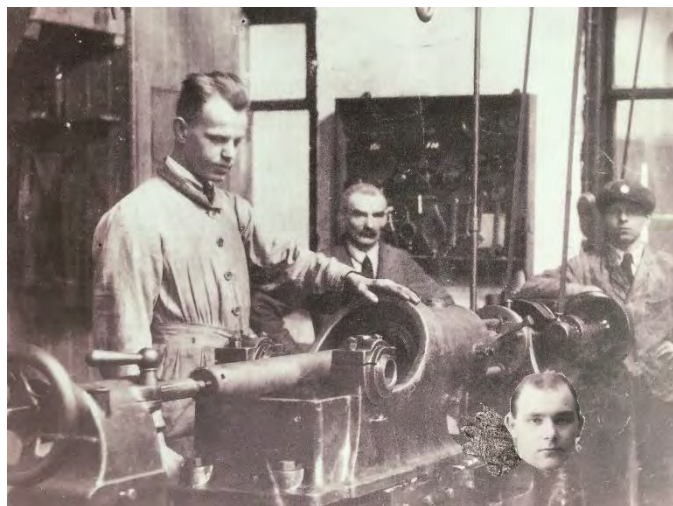

Echte stoomaandrijving

📷 en 🗨️ door **John Brendel**

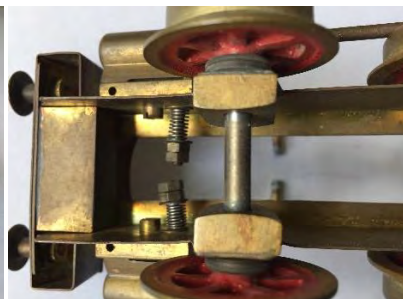
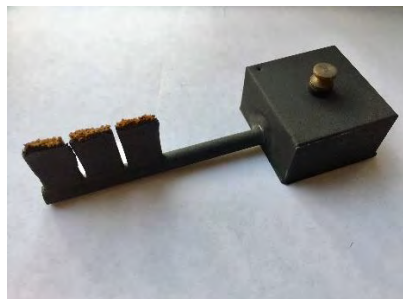
Mijn ene opa, de vader van mijn vader, heb ik nooit gekend. Mijn vader werd in 1920 geboren. Opa had een smederij/machinefabriek aan de Rijnkade in Arnhem. Er werden o.a. scheepsmotoren gereviseerd en pompen van zandzuigers. Mijn pa vertelde mooie verhalen uit die tijd, van het smidsvuur. Dat liet hij flink loeien door aan de blaasbalg te trekken. En als hij de centrale aandrijving inschakelde, draaiden de leren riemen allemaal flink rond. Als hij een steeksleutel moest aangeven, dan moest dat zodanig, dat opa hem kon gebruiken zonder hem eerst te hoeven draaien. Ik heb dat vroeger ook geleerd, als mijn pa aan het sleutelen was. Ik denk dat de liefde voor mooi gereedschap in mijn dna zit.

◀ Tweede van links mijn opa

In zijn jeugd heeft opa een echte stoomlocomotief voor mijn vader gemaakt. Ik schat, dat dit in de jaren dertig is geweest. De machine had één aangedreven as en een loopas. Hij was gemaakt van messing en koper. Er was geen rails bij. Als de loc reed, moest je meelopen om hem handmatig een andere kant op te laten gaan. Als jochie heb ik er veel mee gespeeld, droog weliswaar. Maar als tiener heb ik hem met vriendjes een keer echt laten rijden op stoom.

Er zat een bakje aan de onderzijde waar je brandstof in kon gieten. Petroleum (peterolie op z'n Ernheems) was altijd aanwezig. De brandstof werd door een buisje naar een drietal lonten geleid. Maar eerst moest de ketel met water worden gevuld. Inmiddels waren de lontjes met brandstof doordrenkt en aansteken maar. Het eindeloze wachten begon. Het duurde een hele tijd voordat de ketel warm was en er stoom geproduceerd was. Af en toe even testen met de stoomfluit. Ineens was er voldoende stoom en de loc ging er als een haas vandoor. Wij erachter aan rennen. Aan het einde van het trottoir draaide ik de loc om en wij weer rennen. Na een tijdje was de stoom op. Ik weet nog dat de lontjes de ketel aardig beroet hadden.

Links de brander, rechts detail cilinderconstructie.

Op de volgende pagina:
links de beweegbare aandrijving, rechtsboven de drijf-
stang, rechtsonder de ketel.

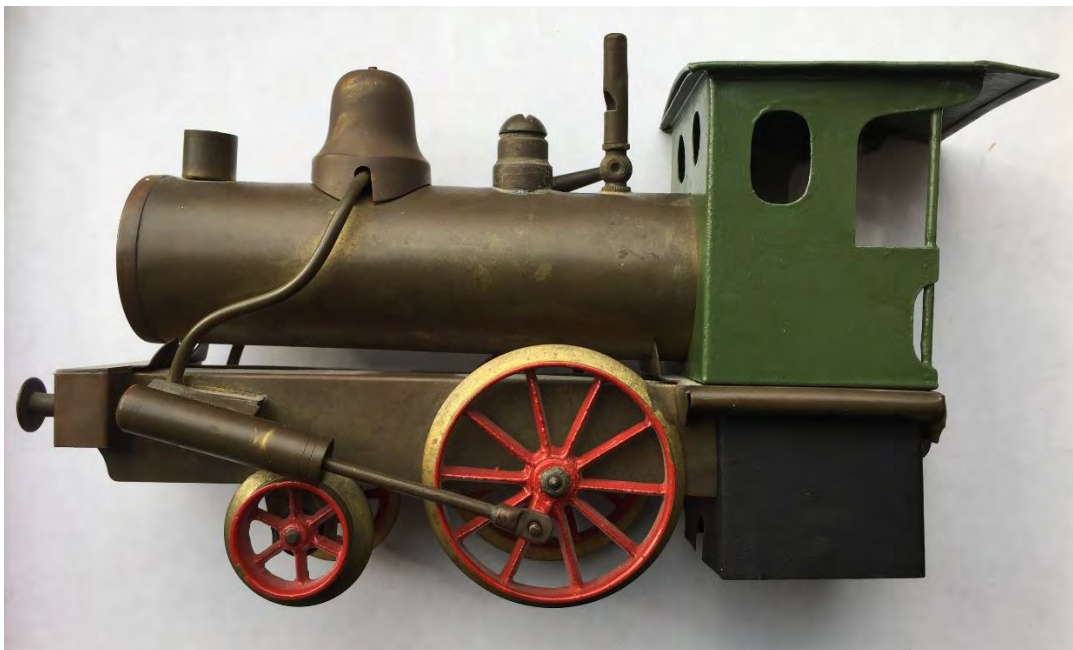
Toen ik de leeftijd had, dat er gewerkt moest worden, heeft mijn pa de loc opgeknapt. Hij werd blinkend gepoetst en het machinistenhuis werd groen geschilderd. Daarna werd hij thuis in de

Bron: **Het Zijspoor** - clubblad van Modelbouwvereniging Arnhem e.o.

kast gezet, waar hij jaren stond te pronken. Ik heb er nog een stukje rails bij gekocht. Märklin 5900, spoor 1.

De stoomloc was vernuftig gemaakt. De stoom werd door leidingen naar de zuigers geleid. Deze zuigers waren beweegbaar en afhankelijk van de stand werd de stoomtoevoer geopend en afgesloten. De zuigerstangbevestiging naar de wielen stond op 180°, dus niet op 90, zoals in het echt. Volgens mij moest je de loc met de wielen goed zetten, anders kwam hij niet op gang.

En dan komt er een tijd, dat de erfenis verdeeld wordt. De loc ging naar een familielid. Onlangs kwam ik in het bezit van de loc. 'Want ik speelde toch met treinen', dus hij was bij mij beter op zijn plek. Het komt dus altijd wel weer goed.

Als we weer op dinsdag bijeen mogen zijn, neem ik hem wel mee. Kijken hoe het staat op onze baan. Niet bang worden, want ik durf hem toch niet aan te steken. Ik wil niet in de krant komen met de kop "bedrijf uitgebrand door ontplofte modelstoomloc".

Bron: **Het Zijspoor** - clubblad van Modelbouwvereniging Arnhem e.o.